

Bilaga 1

Kartläggning av målgruppens storlek och sammansättning

Arbetsförmedlingen Norra Uppland och Tierps kommun november 2015

Kartläggning av målgruppens storlek och sammansättning

En kartläggning på området unga 16-24 år genomfördes under november 2015. Kartläggningen bygger på statistik publicerad av Statistiska Centralbyrån, Skolverket, Temagruppen Unga i arbetslivet, statistik från kommunens egna verksamhetssystem, statistik från Arbetsförmedlingen samt uppgifter från genomförd fokusgrupp. Samtliga uppgifter rör unga i Tierps kommun.

Ungas möjlighet att söka gymnasieutbildning

Unga som inte påbörjar gymnasiet, hoppar av och inte fullföljer gymnasieutbildningen löper risk för återkommande arbetslöshet. Ungas möjlighet att få arbete påverkas således av prestationerna i grundskolan och slutbetygen i årskurs nio.

I tabell 1 redovisas uppgifter rörande elever vid skolor i Tierps kommun som avslutat årskurs 9 med eller utan godkänt i alla ämnen. För att en elev ska vara behörig till gymnasieskolans nationella program krävs lägst betyget godkänd i ämnena svenska/svenska som andraspråk, engelska och matematik. Den som väljer att söka till ett yrkesprogram måste ha godkända betyg i ytterligare fem ämnen, det vill säga totalt åtta. För att söka till ett högskoleförberedande program krävs godkända betyg i nio ämnen till, sammanlagt tolv. För behörighet till ekonomi-, humanistiska- och samhällsvetenskapsprogrammen ska dessutom fyra av de nio övriga godkända ämnena vara geografi, historia, samhällskunskap och religionskunskap och för behörighet till naturvetenskaps- och teknikprogrammen ska tre av de nio övriga godkända ämnena vara biologi, fysik och kemi. För behörighet till estetiskt program krävs godkänt i grundämnena samt i nio valfria ämnen. Att vara behörig till Estetiskt program innebär även att majoriteten av dem är behöriga till båda eller något av de andra 2 högskoleförberedande kategorierna av program. Andel (%) ej behöriga elever visar de elever som inte kan söka till något nationellt program.

Tabell 1: Andel behöriga elever till gymnasieprogram i % sett till kön och läsår¹

Läsår	Antal elever	Andel (%) behöriga till yrkesprogram	Andel (%) behöriga till estetiskt program	Andel (%) behöriga till ekonomi-, humanistiska och samhällsvetenskapliga program	Andel (%) behöriga till naturvetenskapligt och tekniskt program	Andel (%) ej behöriga elever	
2012/ 2013	Totalt	239	87,4	84,9	82,0	76,2	12,6
	Varav flickor	112	85,7	83,9	83,0	78,6	14,3
	Varav pojkar	127	89,0	85,8	81,1	74,0	11,0
2013/ 2014	Totalt	196	76,0	73,0	70,9	62,2	24,0
	Varav flickor	97	79,4	77,3	75,3	71,1	20,6
	Varav pojkar	99	72,7	68,7	66,7	53,5	27,3
2014/ 2015	Totalt	202	75,7	74,3	71,3	64,9	24,3
	Varav flickor	94	74,5	73,4	72,3	64,9	25,5
	Varav pojkar	108	76,9	75,0	70,4	64,8	23,1

¹ Skolverket <http://siris.skolverket.se/siris>

Av tabell 1 går att utläsa att andelen ej behöriga elever till nationella gymnasieprogram ökat de senaste åren. Under läsåret 2012/2013 var 12,6 % av eleverna inte behöriga varav 14,3% flickor och 11,0% pojkar, under läsåret 2013/2014 var 24,0 % av eleverna inte behöriga varav 20,6 % flickor och 27,3% pojkar och under läsåret 2014/2015 var 24,3 % elever inte behöriga varav 25,5 % flickor och 23,1 % pojkar. Sett över år skiftar således andelen behöriga mellan flickor och pojkar. Av tabellen följer även att andelen behöriga till de olika programmen minskar sett till att antagningskraven för respektive program höjs. Anmärkningsvärt är även att en större andel flickor än pojkar saknar behörighet till nationella program för läsåret 2014/2015 – tvärt emot nationell trend.

Tabell 2 visar andel elever som uppnått kunskapskraven i alla ämnen respektive som uppnått kunskapskraven till yrkesprogram, det vill säga lägst betyget godkänd i ämnena svenska/svenska som andraspråk, engelska, matematik samt i ytterligare fem valfria ämnen.

Tabell 2: Andel elever som uppnått grundskolans kunskapskrav samt är behöriga till yrkesprogram sett till kön och läsår²

Läsår	Antal elever		Andel (%) som uppnått kunskapskraven i alla ämnen	Andel (%) behörig till yrkesprogram
2012/2013	Totalt	239	71	87
	Varav flickor	112	72	86
	Varav pojkar	127	69	89
2013/2014	Totalt	196	57	76
	Varav flickor	97	66	79
	Varav pojkar	99	47	73
2014/2015	Totalt	202	57	76
	Varav flickor	94	60	74
	Varav pojkar	108	56	77

Av tabellen följer bland annat att antalet elever som klarar kunskapskraven minskat de senaste åren och att antalet flickor som klarar kraven för läsåret 2014/2015 var på samma nivå som antalet pojkar, 57 % respektive 56 %.

Tabell 3: Andel elever som uppnått grundskolans kunskapskrav samt är behöriga till yrkesprogram sett till föräldrars högsta utbildningsnivå och läsår³

Läsår	Förgymnasial eller gymnasial utbildning			Eftergymnasial utbildning		
	Antal	Andel (%) som uppnått kunskapskraven i alla ämnen	Andel (%) behöriga till yrkesprogram	Antal	Andel (%) som uppnått kunskapskraven i alla ämnen	Andel (%) behöriga till yrkesprogram
2012/2013	144	67	85	84	79	93
2013/2014	116	53	78	65	71	80
2014/2015	135	50	73	60	80	88

Tabell 3 visar andel elever som uppnått grundskolans kunskapskrav samt är behöriga till yrkesprogram sett till föräldrars högsta utbildningsnivå och läsår. Av tabellen följer en klar

² Skolverket <http://siris.skolverket.se/siris>

³ Skolverket <http://siris.skolverket.se/siris>

skillnad på elevers resultat sett till föräldrarnas utbildningsnivå. Av de elever som har föräldrar med förgymnasial eller gymnasial utbildning klarar en betydligt lägre andel kunskapskraven i grundskolan jämfört med elever som har föräldrar med eftergymnasial utbildning. Tabellen visar även att andelen elever som klarar kunskapskraven de senaste åren minskat bland de elever med föräldrar med förgymnasiala eller gymnasiala utbildningar samtidigt som andelen elever som klarar kunskapskraven ökat något för de elever med föräldrar med eftergymnasial utbildning.

Unga som inte fullföljer gymnasiet

Tabell 4 visar genomströmning inom gymnasieskolan sett till program och studieår. Uppgifterna är inte fullständiga men visar samtidigt att endast 55,7 % av eleverna vid gymnasieskolorna i Tierp tar examen efter tre år.

Tabell 4: Genomströmning inom gymnasieskolan sett till program och studieår⁴

Program	Totalt antal	Andel (%) med examen inom 3 år	Andel (%) med examen inom 4-5 år
Yrkesprogram	67	59,7	-
Högskoleförberedande program	70	75,7	-
Introduktionsprogram	30	-	-
Gymnasieskolan totalt	167	55,7	-

Det kan finnas flera anledningar till att examen inte har kunnat utfärdas, de vanligaste är att:

- summan av de godkända kurserna uppnår inte 2250 poäng
- gymnasiearbetet har inte blivit godkänt i tid
- någon av de obligatoriska kurserna i svenska, engelska, matematik saknar godkänt betyg.⁵

Uppgifter avseende elevers födelseland i relation till betyg saknas för Tierps kommun.

Unga som varken arbetar, studerar eller har otillräcklig försörjning

Enligt uppgift från SCB fanns 1784 unga i åldern 16-24 år folkbokförda inom Tierps kommun den 31 december 2014.

Unga med otillräcklig försörjning

Tabell 5: Unga med beslut om ekonomiskt bistånd sett till kön, ålder och orsak till försörjningshinder⁶

Ekonomiskt bistånd inkl. orsaksförklaring	Antal kvinnor		Antal män		Totalt
	Varav 16-19 år	Varav 20-24 år	Varav 16-19 år	Varav 20-24 år	
Ekonomiskt bistånd	3	16	14	32	65
Varav försörjningshinder pga. Arbetslöshet på hel- eller deltid	3	7	3	22	35
Varav försörjningshinder pga. ohälsa	0	4	0	6	10
Varav försörjningshinder pga. sociala skäl – studier eller otillräcklig föräldrapenning	0	4	9	2	15
Övrigt – väntar på löneutbetalning	0	0	1	2	3
Orsaksförklaring saknas	0	1	1	0	2

⁴ Skolverket <http://siris.skolverket.se/siris>

⁵ Skolverket <http://siris.skolverket.se/siris>

⁶ Uppgifter från kommunens verksamhetssystem. Uppgifterna avser oktober månad 2015.

Tabell 5 visar antalet unga med beslut om ekonomiskt bistånd under oktober månad 2015 sett till kön, ålder och orsak till försörjningshinder. Tabellen visar att 65 unga i åldern 16-24 år beviljades försörjningsstöd, varav 17 i åldersgruppen 16-19 år, det vill säga då föräldrar normalt har försörjningsskyldighet för sina barn. Tabellen visar även att 19 kvinnor beviljades försörjningsstöd samtidigt som 46 män och att den vanligaste orsaken bland kvinnor, oavsett åldersgrupp, är arbetslöshet på hel- eller deltid samtidigt som den vanligaste orsaken bland män i åldern 16-19 år är sociala skäl och för män i åldern 20-24 år arbetslöshet på hel- eller deltid.

Tabell 6: Unga med beslut om ekonomiskt bistånd sett till kön, födelseland och orsak till försörjningshinder⁷

Ekonomiskt bistånd inkl. orsaksförklaring	Antal kvinnor		Antal män		Totalt
	Varav inrikesfödd	Varav utrikesfödd	Varav inrikesfödd	Varav utrikesfödd	
Ekonomiskt bistånd	16	3	30	16	65
Varav försörjningshinder pga. arbetslöshet på hel- eller deltid	10	0	20	5	35
Varav försörjningshinder pga. ohälsa	3	1	6	0	10
Varav försörjningshinder pga. sociala skäl – studier eller otillräcklig föräldrapenning	2	2	1	10	15
Övrigt – väntar på löneutbetalning	0	0	2	1	3
Orsaksförklaring saknas	1	0	1	0	2

Tabell 6 visar antalet unga med beslut om ekonomiskt bistånd under oktober månad 2015 sett till kön, födelseland och orsak till försörjningshinder. Tabellen visar att av de 65 unga beviljade försörjningsstöd är 19 utrikesfödda och 46 födda i Sverige. Av de utrikesfödda beviljade försörjningsstöd är merparten män, 16 stycken, och endast 3 kvinnor, liksom bland svenskfödda, 30 män och 16 kvinnor. Tabellen visar även att bland svenskfödda, oavsett kön, är den vanligaste orsaken till försörjningsstöd arbetslöshet på hel- eller deltid samtidigt som det bland utrikesfödda, oavsett kön, är studier eller otillräcklig föräldrapenning.

Tabell 7: Unga med beslut om ekonomiskt bistånd sett till kön, ålder och högsta avklarad utbildningsnivå⁸

Högsta avklarad utbildningsnivå	Antal kvinnor		Antal män		Totalt
	16-19 år	20-24 år	16-19 år	20-24 år	
Ej avklarad grundskoleutbildning	0	0	0	0	0
Grundskoleutbildning	1	13	12	18	44
Gymnasieutbildning	2	3	2	13	20
Eftergymnasial utbildning	0	0	0	1	1
Totalt	3	16	14	32	65

Tabell 7 visar antalet unga med beslut om ekonomiskt bistånd under oktober månad 2015 sett till kön, ålder och högsta avklarad utbildningsnivå. Tabellen visar bland annat att 44 av 65 unga klarat grundskolan som högsta utbildningsnivå, att 20 av 65 klarat gymnasieutbildning som högsta utbildningsnivå och att 1 person klarat eftergymnasial utbildning. Att flertalet unga i åldersgruppen 16-19 inte klarat gymnasiet kan förklaras med att dessa studerar på gymnasiet och ännu inte slutfört studierna.

Unga inom kommunens aktivitetsansvar

Kommunen har sedan 2015 en arbetsmarknadsenhet, AME, som arbetar med att stödja arbetslösa till studier eller arbete. Kommunen har även avtal med ett socialt företag på orten, Kretsloppsservice, samt ansvarar för sysselsättning då unga är placerade i familjehem eller HVB-hem. Kommunen tillhandahåller även daglig verksamhet enligt LSS till personer med stora

⁷ Uppgifter från kommunens verksamhetssystem. Uppgifterna avser oktober månad 2015.

⁸ Uppgifter från kommunens verksamhetssystem. Uppgifterna avser oktober månad 2015.

funktionshinder. Dessa uppgifter redovisas dock separat då målgruppen med personkretstillhörighet enligt LSS i regel har förhinder till att arbeta.

Tabell 8 visar unga med sysselsättningsstöd under oktober månad 2015 sett till typ av åtgärd, kön och ålder. Av tabellen följer att 31 unga i åldern 16-24 år får sysselsättningsstöd av kommunen varav 25 personer finns inom AME och 6 personer får sysselsättning genom familjehems- eller HVB-placering. Inga unga i åldrarna 16-24 år får sysselsättning vid Kretsloppsservice. Av de personer som återfinns vid AME är 11 kvinnor och 14 män, varav 5 i åldersgruppen 16-19 år och 20 i åldersgruppen 20-24 år. Av de personer som får sysselsättning vid placering är 1 person kvinna i åldersgruppen 20-24 år och resterande 5 män i åldersgruppen 16-19 år.

Tabell 8: Unga med sysselsättningsstöd sett till typ av åtgärd, kön och ålder⁹

Typ av sysselsättningsåtgärd	Antal kvinnor		Antal män		Totalt
	16-19 år	20-24 år	16-19 år	20-24 år	
AME	2	9	3	11	25
Kretsloppsservice	0	0	0	0	0
Sysselsättning genom familjehem/HVB	0	1	5	0	6
Totalt	2	10	8	11	31

Tabell 9 visar unga med sysselsättningsstöd under oktober månad 2015 sett till typ av åtgärd, kön och födelse-land. Av tabellen följer att 7 av 31 personer med sysselsättningsstöd är födda i annat land än Sverige, 4 kvinnor och 3 män. Samtliga utrikesfödda återfinns inom AME.

Tabell 9: Unga med sysselsättningsstöd sett till typ av åtgärd, kön och födelse-land¹⁰

Typ av sysselsättningsåtgärd	Antal kvinnor		Antal män		Totalt
	Varav inrikesfödd	Varav utrikesfödd	Varav inrikesfödd	Varav utrikesfödd	
AME	7	4	11	3	25
Kretsloppsservice	0	0	0	0	0
Sysselsättning genom familjehem/HVB	1	0	5	0	6
Totalt	8	4	16	3	31

Tabell 10: Unga med sysselsättningsstöd sett till typ av åtgärd, kön och försörjning¹¹

Typ av sysselsättningsåtgärd	Antal kvinnor		Antal män		Totalt
	Med ekonomiskt bistånd	Utan ekonomiskt bistånd	Med ekonomiskt bistånd	Utan ekonomiskt bistånd	
AME	7	4	10	4	25
Kretsloppsservice	0	0	0	0	0
Sysselsättning genom familjehem/HVB	0	1	0	5	6
Totalt	7	5	10	9	31

Tabell 10 visar unga med sysselsättningsstöd under oktober månad 2015 sett till typ av åtgärd, kön och försörjning. Av tabellen följer att 17 av 25 unga inom AME är beviljade ekonomiskt bistånd, 7 kvinnor och 10 män. Tabellen visar även att av de 6 unga med sysselsättning via placering i familjehem eller HVB-hem är ingen beviljad ekonomiskt bistånd för sin försörjning.

⁹ Uppgifter från kommunens verksamhetssystem. Uppgifterna avser oktober månad 2015.

¹⁰ Uppgifter från kommunens verksamhetssystem. Uppgifterna avser oktober månad 2015.

¹¹ Uppgifter från kommunens verksamhetssystem. Uppgifterna avser oktober månad 2015.

Tabell 11 visar unga med sysselsättningsstöd under oktober månad 2015 sett till typ av åtgärd, kön och uppdragsgivare. Av tabellen följer att Arbetsförmedlingen är uppdragsgivare till 6 unga inom AME, 2 kvinnor och 4 män.

Tabell 11: Unga med sysselsättningsstöd sett till typ av åtgärd, kön och uppdragsgivare¹²

Typ av sysselsättningsåtgärd	Antal kvinnor		Antal män		Totalt
	Varav kommunuppdragsgivare	Varav AF uppdragsgivare	Varav kommunuppdragsgivare	Varav AF uppdragsgivare	
AME	9	2	10	4	25
Kretsloppsservice	0	0	0	0	0
Sysselsättning genom familjehem/HVB	1	0	5	0	6
Totalt	10	2	15	4	31

Tabell 12 visar unga med sysselsättningsstöd under oktober månad 2015 sett till högsta avklarad utbildningsnivå, kön och ålder. Av tabellen följer att 9 av 31 personer klarat grundskolan, att 6 personer inte klarat grundskolan och att det för övriga 16 personer är oklart vilken som är högsta avklarade utbildningsnivå.

Tabell 12: Unga med sysselsättningsstöd sett till högsta avklarad utbildningsnivå, kön och ålder¹³

Högsta avklarad utbildningsnivå	Antal kvinnor		Antal män		Totalt
	Varav 16-19 år	Varav 20-24 år	Varav 16-19 år	Varav 20-24 år	
Grundskoleutbildning	0	2	2	5	9
Gymnasieutbildning	0	0	0	0	0
Eftergymnasial utbildning	0	0	0	0	0
Ej klarat grundskoleutbildning	0	1	3	2	6
Oklart	2	7	3	4	16
Totalt	2	10	8	11	31

Tabell 13 visar unga med sysselsättningsstöd genom daglig verksamhet under oktober månad 2015 enligt LSS sett till kön och ålder. Av tabellen följer att 19 unga i åldersgruppen 20-24 har daglig verksamhet, 6 kvinnor och 13 män. Av materialet följer även att samtliga är födda i Sverige, att 17 personer gått ut särgymnasium och 2 personer gått ut nationellt gymnasium. Av 19 personer har 1 person försörjningsstöd.

Tabell 13: Unga med sysselsättningsstöd genom daglig verksamhet enligt LSS sett till kön och ålder¹⁴

Daglig verksamhet enligt LSS	Antal kvinnor		Antal män		Totalt
	16-19 år	20-24 år	16-19 år	20-24 år	
	0	6	0	13	

Unga inskrivna i Arbetsförmedlingen

Arbetslösheten för ungdomar i åldersgruppen 18-24 år är i Tierps kommun 19,8%.¹⁵

Tabell 14 visar unga inskrivna i Arbetsförmedlingen sett till inskrivningsorsak och kön. Tabellen visar att 335 personer, 134 kvinnor och 201 män, finns inskrivna vid Arbetsför-

¹² Uppgifter från kommunens verksamhetssystem. Uppgifterna avser oktober månad 2015.

¹³ Uppgifter från kommunens verksamhetssystem. Uppgifterna avser oktober månad 2015.

¹⁴ Uppgifter från kommunens verksamhetssystem. Uppgifterna avser oktober månad 2015.

¹⁵ Uppgifter från Arbetsförmedlingens verksamhetssystem. Uppgifterna avser november månad 2015.

medlingen. Av dessa är 104 personer öppet arbetslösa, 37 kvinnor och 67 män. Med öppet arbetslösa menas arbetssökande utan arbete och som inte deltar i något arbetsmarknadspolitisk program och därför omgående kan påbörja ett arbete. Ytterligare 125 personer, 53 kvinnor och 72 män är inskrivna och ingår i program med aktivitetsstöd. De flesta deltar i Jobbgaranti för unga och i Jobb- och utvecklingsgarantin. 47 personer, 23 kvinnor och 24 män, är inskrivna på Arbetsförmedlingen samtidigt som de har ett deltids- eller tillfälligt arbete av något slag. 20 personer, 6 kvinnor och 20 män är inskrivna samtidigt som de har arbete med stöd från Arbetsförmedlingen. 31 personer, 15 kvinnor och 16 män, är inskrivna med förhinder att arbeta. 5 män är vidare inskrivna pga. nystartsjobb och 3 män är inskrivna pga. yrkesintroduktion.

Tabell 14: Unga inskrivna i Arbetsförmedlingen sett till inskrivningsorsak och kön¹⁶

Inskrivningsorsak	Avtal		Totalt
	Varav kvinnor	Varav män	
Öppet arbetslösa	37	67	104
Sökande i program med aktivitetsstöd	53	72	125
- Varav i arbetsmarknadsutbildning	0	1	1
- Varav i Ungdomsinsatser – jobbgaranti för unga	31	47	78
- Varav i Förberedande insatser	6	5	11
- Varav i projekt med arbetsmarknadspolitisk inriktning	0	1	1
- Varav i jobb- och utvecklingsgarantin	16	18	34
Sökande som har arbete utan stöd	23	24	47
- Varav deltidsarbetslösa	4	1	5
- Varav tillfällig timanställning	16	10	26
- Varav sökande med tillfälligt arbete	3	11	14
- Varav ombyttessökande	0	2	2
Sökande som har arbete med stöd	6	14	20
- Varav anställningsstöd	3	4	7
- Varav särskilda insatser pga. Funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga	3	10	13
Övriga inskrivna – sökande med förhinder	15	16	31
Nystartsjobb	0	5	5
Yrkesintroduktion	0	3	3
Totalt	134	201	335

Tabell 15 visar unga inskrivna i Arbetsförmedlingen i åldersgruppen 18-19 år sett till inskrivningsorsak. Av tabellen följer att 60 unga är inskrivna i Arbetsförmedlingen varav 39 är öppet arbetslösa, 13 är inskrivna i program med aktivitetsstöd, 5 personer har deltids- eller tillfälligt arbete av något slag, 1 person är sökande med förhinder och 2 personer deltar i yrkesintroduktion.

¹⁶ Uppgifter från Arbetsförmedlingens verksamhetssystem. Uppgifterna avser oktober månad 2015.

Tabell 15: Unga inskrivna i Arbetsförmedlingen i åldern 18-19 år sett till inskrivningsorsak¹⁷

Inskrivningsorsak	Antal
Öppet arbetslösa	39
Sökande i program med aktivitetsstöd	13
- Varav i arbetsmarknadsutbildning	0
- Varav i Ungdomsinsatser – jobbgaranti för unga	13
- Varav i Förberedande insatser	0
- Varav i projekt med arbetsmarknadspolitisk inriktning	0
- Varav i jobb- och utvecklingsgarantin	0
Sökande som har arbete utan stöd	5
- Varav deltidsarbetslösa	0
- Varav tillfällig timanställning	5
- Varav sökande med tillfälligt arbete	0
- Varav ombytessökande	0
Sökande som har arbete med stöd	0
- Varav anställningsstöd	0
- Varav särskilda insatser pga. funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga	0
Övriga inskrivna – sökande med förhinder	1
Nystartsjobb	0
Yrkesintroduktion	2
Totalt	60

Tabell 16 visar unga inskrivna i Arbetsförmedlingen sett till inskrivningsorsak och födelse-land; 48 av 335 unga är födda i annat land än Sverige. Tabellen visar i övrigt få skillnader i inskrivningsorsak mellan inrikesfödda och utrikesfödda med några undantag; majoriteten av unga med arbete utan stöd är svenskfödda, utlandsfödda är överrepresenterade bland unga med arbete med stöd och med förhinder att arbeta.

Tabell 16. Unga inskrivna i Arbetsförmedlingen sett till inskrivningsorsak och födelse-land¹⁸

Inskrivningsorsak	Inrikes-född	Utrikes-född	Totalt
Öppet arbetslösa	91	13	104
Sökande i program med aktivitetsstöd	106	19	125
- Varav i arbetsmarknadsutbildning	1	0	1
- Varav i Ungdomsinsatser – jobbgaranti för unga	68	10	78
- Varav i Förberedande insatser	7	4	11
- Varav i projekt med arbetsmarknadspolitisk inriktning	0	1	1
- Varav i jobb- och utvecklingsgarantin	30	4	34
Sökande som har arbete utan stöd	45	2	47
- Varav deltidsarbetslösa	5	0	5
- Varav tillfällig timanställning	25	1	26
- Varav sökande med tillfälligt arbete	13	1	14
- Varav ombytessökande	2	0	2
Sökande som har arbete med stöd	15	5	20
- Varav anställningsstöd	2	5	7
- Varav särskilda insatser pga. funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga	13	0	13
Övriga inskrivna – sökande med förhinder	24	7	31
Nystartsjobb	3	2	5
Yrkesintroduktion	3	0	3
Totalt	287	48	335

¹⁷ Uppgifter från Arbetsförmedlingens verksamhetssystem. Uppgifterna avser oktober månad 2015.

¹⁸ Uppgifter från Arbetsförmedlingens verksamhetssystem. Uppgifterna avser oktober månad 2015.

Tabell 17: Unga inskrivna i Arbetsförmedlingen sett till inskrivningsorsak och utbildningsnivå¹⁹

Inskrivningsorsak	Antal		Totalt
	Varav förgymnasial utbildning	Varav gymnasial/ eftergymnasial utbildning	
Öppet arbetslösa	37	67	104
Sökande i program med aktivitetsstöd	37	88	125
- Varav i arbetsmarknadsutbildning	1	0	1
- Varav i Ungdomsinsatser – jobbgaranti för unga	19	59	78
- Varav i Förberedande insatser	6	5	11
- Varav i projekt med arbetsmarknadspolitisk inriktning	1	0	1
- Varav i jobb- och utvecklingsgarantin	10	24	34
Sökande som har arbete utan stöd	7	40	47
- Varav deltidsarbetslösa	1	4	5
- Varav tillfällig timanställning	3	23	26
- Varav sökande med tillfälligt arbete	3	11	14
- Varav ombytessökande	0	2	2
Sökande som har arbete med stöd	9	11	20
- Varav anställningsstöd	4	3	7
- Varav särskilda insatser pga. funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga	5	8	13
Övriga inskrivna – sökande med förhinder	18	13	31
Nystartsjobb	3	2	5
Yrkesintroduktion	0	3	3
Totalt	111	224	335

Tabell 17 visar unga inskrivna i Arbetsförmedlingen sett till inskrivningsorsak och utbildningsnivå. Tabellen visar att 111 av 335 unga har grundskola eller motsvarande som högsta utbildningsnivå. Av öppet arbetslösa saknar 37 av 104 unga avklarad gymnasieutbildning, 9 av 20 unga med arbete med stöd saknar avklarad gymnasieutbildning och 18 av 31 sökande med förhinder är unga som inte har avklarad gymnasieutbildning.

Hemmasittare

Med hemmasittare menas unga som varken arbetar eller studerar och som inte har kontakt med vare sig kommun eller Arbetsförmedlingen. Tabell 18 visar unga hemmasittare sett till antal, andel och kön. Tabell 19 visar unga hemmasittare sett till andel, födelseland och kön. Tabellerna visar att 7,6 % unga 16-24 år är utan sysselsättning och sysselsättningsåtgärder, 8,0 % kvinnor och 7,2 % män. I relation till födelseland är fler svenskfödda män hemmasittare än svenskfödda kvinnor, och fler utrikesfödda kvinnor än utrikesfödda män.

Tabell 18: Unga som varken studerar eller arbetar sett till antal, andel och kön²⁰

Unga hemmasittare	Antal	Andel (%)
- Varav kvinnor	93	8,0
- Varav män	88	7,2
Totalt	181	7,6

¹⁹ Uppgifter från Arbetsförmedlingens verksamhetssystem. Uppgifterna avser oktober månad 2015.

²⁰ Temagruppen Unga i arbetslivet, www.temaunga.se Uppgifterna avser år 2012.

Tabell 19: Unga som varken studerar eller arbetar sett till andel, födelse-land och kön²¹

Unga hemmasittare	Andel (%)
Inrikesfödda	5,4
- Varav kvinnor	5,1
- Varav män	5,7
Utrikesfödda	15,9
- Varav kvinnor	17,8
- Varav män	14,2

Undersysselsatta

Med undersysselsatta avses personer som inte arbetar heltid och önskar en högre sysselsättningsgrad.

Tabell 20 visar unga deltids- eller timanställda med Tierps kommun som arbetsgivare sett till ålder och kön. Av tabellen följer att 146 unga arbetar som deltidsanställda eller timanställda och att 33 personer tillhör åldersgruppen 16-19 år.

Tabell 21 visar unga undersysselsatta inskriva vid Arbetsförmedlingen sett till inskrivningsorsak, ålder och kön. Av tabellen följer att 31 unga deltidsanställda eller timanställda är inskrivna. Av dessa är 5 i åldersgruppen 18-19 år.

Tabell 20: Unga deltids- och timanställda med Tierps kommun som arbetsgivare sett till ålder och kön²²

Anställningsform	Antal	Varav kvinnor	Varav män
Timanställda 16-24 år	118	93	25
Varav timanställda 16-19 år	33	29	4
Deltidsanställda 16-24 år	28	26	2
Varav deltidsanställda 16-19 år	0	0	0
Totalt	146	119	27

Tabell 21: Unga undersysselsatta inskrivna vid Arbetsförmedlingen sett till inskrivningsorsak, ålder och kön

Inskrivningsorsak	Antal	Varav kvinnor	Varav män
Timanställda 18-24 år	26	16	10
Varav timanställda 18-19 år	5	-	-
Deltidsanställda 18-24 år	5	4	1
Varav deltidsanställda 18-19 år	0	0	0
Totalt	31	20	11

Ungas behov

I syfte att kartlägga ungas erfarenheter och egna tankar kring åtgärder för att komma ut i studier eller arbete genomfördes en fokusgrupp under november månad med deltagare från AME. Av AMEs 25 deltagare kallades 12 personer till gemensam diskussion på temat *Hur ska vi stärka unga till studier eller arbete?* 8 personer valde därefter att delta.

Vid urvalsprocessen beaktades variablerna ålder, kön och nationalitet samt den enskildes vilja att delta. De deltagare som därefter deltog i den gemensamma diskussionen motsvarade målgruppen procentuellt sett till kön. Vad gäller nationalitet var utländsk nationalitet inte repre-

²¹ Temagruppen Unga i arbetslivet, www.temaunga.se Uppgifterna avser år 2012

²² Uppgifter från kommunens verksamhetssystem. Uppgifterna avser unga som erhållit lön under oktober månad 2015.

senterad i önskad omfattning, inte heller åldersgruppen 16-19 år. Deltagare med utländsk nationalitet och i åldern 16-19 år förekom samtidigt.

Genomförande

Fokusgruppen träffades för gemensam diskussion under 1,5 timmar i Arkens lokaler. Diskussionen utgick från semistrukturerade intervjufrågor och samtalsledaren hade ingen tidigare relation till deltagarna. Denna svarade även för dokumentation av diskussionen. Följande frågor diskuterades:

- Vad är bra med Arken?
- Vad är mindre bra med Arken?
- Vad är bra med Arbetsförmedlingen?
- Vad är mindre bra med Arbetsförmedlingen?
- Vad ska till för att man ska fixa skolan?
- Vad ska till för att man ska få ett jobb?
- Vad kan Arken och Arbetsförmedlingen tillsammans göra för att det ska bli lättare att få ett jobb eller börja plugga?

Resultat

Upplevelser av Arken

Arkens verksamhet består både av gruppövningar och enskilt arbete och variationen uppskattas av deltagarna.

”Det är roligt att vara i grupp men skönt att vara ensam också beroende på vad man ska göra.”

Flera av deltagarna uttryckte även uppskattning för gruppövningarnas reflekterande delar:

”Det är bra med personlig utveckling.”

Även de praktiska övningarna uppskattas av flera:

”Man får öva på att skriva CV.”

”Det är bra med repetitioner.”

Både vägledare och arbetskonsulenter erbjuder individuella samtal och även detta moment upplevs som positivt.

”Det är bra med samtal, man får en helhetsbild och hjälp att komma på vad man vill göra.”

Flera deltagare berättade även att de tidigare haft oregelbundna tider på Arken men att detta nu är åtgärdat. Återkommande tider upplevs som enklare att hålla reda på.

Även studiebesök och möjligheten att påverka vilka studiebesök som planeras och vilka föreläsare som bjuds in, upplevs som positivt, liksom möjligheten till praktikplats. Praktiskplats upplevs som bra då det både ger deltagare möjlighet att prova på ett yrke och att skapa kontaktnät.

Alla upplever samtidigt inte att de fått vara med och påverka studiebesök och föreläsningar. Några deltagare framförde även att det ibland är svårt att förstå varför man skulle göra en viss övning men att de alltid, då övningen är genomförd, uppskattar momentet och upplever det som bra.

Vid diskussionen framkom även att enstakta deltagare upplever att det är för lite värme på i datasalen, att lokalerna med vita och ljusa väggar är för ljusa, bländande och att tiderna på Arken skulle kunna vara längre, det vill säga innehålla fler gruppaktiviteter då deltagaren ändå är på plats.

Upplevelser av Arbetsförmedlingen

Upplevelsorna av det stöd som den enskilde deltagarens handläggare erbjuder, varierar. Några deltagare är mycket nöjda med sin handläggare, några är missnöjda och flera är osäkra på vem som är deras handläggare idag. Flera deltagare uttryckte missnöje med omsättningen av handläggare och den information som lämnats vid bytet. Bytena upplevdes som otydliga då deltagaren inte fått kontaktuppgifter till sin nya handläggare. En deltagare önskade även att dennes handläggare kunde visa mer intresse för deltagarens situation och flera deltagare poängterade vikten av att ha en fast handläggare för att få en personlig kontakt.

En deltagare upplevde att dennes handläggare stöttade och försökte hjälpa då deltagaren är lovad hjälp med utbildning. Just möjligheten att få hjälp med studier uppfattas som positivt av flera av deltagarna. Att handläggare kan hjälpa till att komma på vad man vill göra upplevs också som positivt.

En deltagare uttryckte att det var bra med Arbetsförmedlingens koder för att få extra hjälp.

Förutsättningar för att få ett arbete

Förutsättningar för att få ett arbete diskuteras vid Arkens gruppövningar och en deltagare berättade:

”Man ska ha orken, trycka på, satsa, ett jävlar anamma. Man måste sälja in sig.”

Flera deltagare upplevde även kontaktnätet som en viktig förutsättning:

”Det är lättare att få jobb om man har kontakter.”

Även kompetens sågs av flera som en förutsättning.

”Man måste ha kompetens.”

”Man måste ha utbildning.”

Förutsättningar för att studera vidare

En deltagare uttryckte förutsättningarna för att studera vidare som:

”Man måste komma på vad man vill göra.”

En deltagare betonade även vikten av att utbildningen skulle leda till ett arbete och önskade en garanti för detta. Flera deltagare framförde även att den utbildning man ville läsa skulle finnas i närheten eftersom det måste fungera att pendla.

Samverkan

Samtliga deltagare vid Arken har även kontakt med Arbetsförmedlingen. Samarbetet mellan Arken och Arbetsförmedlingen kan samtidigt förbättras.

”Arken borde få utredning eller dokumentation som finns på Arbetsförmedlingen.

Då slipper man berätta allt igen.”

Endast ett fåtal av deltagarna har haft gemensamma möten med Arbetsförmedlingen och vägledare eller arbetskonsulent från Arken och just gemensamma uppföljningsmöten efterfrågas där alla inblandade får höra samma saker och därmed känna till planeringen kring den en-

skilde deltagaren. Önskemål framfördes även om att socialsekreterare medverkar då deltagaren har försörjningsstöd från kommunen.

Avslutande kommentarer

Kartläggningen visar att elever vid Tierps kommuns grundskolor gör allt sämre resultat. De senaste tre åren har andelen elever som inte har behörighet till nationella gymnasieprogram gått från 12,6 % till 24,3 %. Anmärkningsvärt är även att en större andel flickor än pojkar saknar behörighet till nationella program för läsåret 2014/2015 – tvärt emot nationell trend. Vidare, andelen flickor som klarar kunskapskraven är på samma nivå som pojkar, endast 57 respektive 56 %.

Kartläggningen visar även att elevers socioekonomiska situation har betydelse för elevers möjlighet att klara skolans krav. Elever som har föräldrar med förgymnasial eller gymnasial utbildning har sämre betyg jämfört med elever som har föräldrar med eftergymnasial utbildning och prognosen är dyster. Allt färre elever med lågutbildade föräldrar klarar skolans krav samtidigt som andelen elever med högutbildade föräldrar gör allt bättre ifrån sig.

Uppgifter avseende elevers födelseland i relation till betyg saknas för Tierps kommun. Aspekten är samtidigt högaktuell sett till den pågående flyktingsituation som råder. Både svenska och internationella studier visar att förutsättningarna för att elever med utländsk bakgrund ska lyckas i sina studier skiljer sig från övriga elever. Skillnaderna består ofta i att elever med utländsk bakgrund generellt tillhör en lägre socialgrupp, mätt som föräldrarnas utbildningsnivå och elever som är födda utomlands, av vilka många kommit till Sverige först i tonåren, behöver normalt längre tid på sig för att slutföra studierna än elever med svensk bakgrund och elever som gått i svensk grundskola.²³

Skolan och samhället står därmed inför stora utmaningar för att motverka även en andra generations lågutbildade, och därmed ofta ekonomiskt svaga, medborgare.

Kartläggningen visar även att en relativt stor grupp av Tierps unga beviljas försörjningsstöd, 65 personer av uppskattningsvis 1800 personer. Av dessa är nästan var tredje utrikesfödd vilket kan förklaras med kommunens avtal med Migrationsverket om mottagande av ensamkommande flyktingbarn, det vill säga unga som normalt skulle ha försörjts av sina föräldrar. Att flertalet unga med försörjningsstöd är män kan även förklaras med antalet ensamkommande barn som övervägande är just pojkar/män. Även aspekten orsak till försörjningsstöd visar detta, flertalet beviljas försörjningsstöd på grund av arbetslöshet på hel- eller deltid med undantag för män i åldersgruppen 16-19 år.

Kartläggningen visar även att två av tre beviljade försörjningsstöd har grundskola som högsta utbildningsnivå, vilket bekräftar svårigheterna för de elever som inte fullföljer gymnasiet.

Både kommun och Arbetsförmedling erbjuder sysselsättningsstöd för unga arbetslösa. Majoriteten av deltagare inom kommunens aktivitetsansvar finns vid Arken, AME. Av dessa är merparten i åldern 20-24 och omkring hälften kvinnor och hälften män. Var fjärde deltagare är född i annat land än Sverige. Omkring hälften av de unga med sysselsättningsstöd är även beviljade försörjningsstöd.

---

²³ Skolverket <http://siris.skolverket.se/siris>

Hela 335 personer i åldrarna 18-24 år, 134 kvinnor och 201 män, finns inskrivna vid Arbetsförmedlingen i Tierp och ungdomsarbetslösheten beräknas ligga på höga 19,8%. Av de inskrivna är vidare en tredjedel öppet arbetslösa och flertalet män. Ytterligare en tredjedel deltar i något av Arbetsförmedlingens program för aktivitetsstöd. Kartläggningen visar i övrigt att var tredje inskriven har grundskola som högsta utbildningsnivå och att hälften av de unga inskrivna med arbete med stöd samt sökande med förhinder saknar avklarad gymnasieutbildning. Uppgifterna bekräftar svårigheterna för de unga som inte fullföljer gymnasiet men visar även på en annan grupp av unga som trots avklarade studier står utan arbete.

Vid sidan om de unga kända av kommun eller Arbetsförmedling belyser kartläggningen även fenomenet hemmasittare, det vill säga unga som varken arbetar eller studerar och som inte har kontakt med vare sig kommunen eller Arbetsförmedlingen. Enligt uppgift rör det sig om 7,6 % av de unga inom kommunen, något fler unga kvinnor än män, det vill säga omkring 135 personer. Både kommun och Arbetsförmedling har därmed ett bekymmer. Ju längre tid som den unge är utan sysselsättning, desto svårare är det att komma in på arbetsmarknaden.

Kartläggningen visar även på ett stort antal unga inom kommunen som arbetar men som kan ses som undersysselsatta då de saknar heltidssysselsättning. Bara inom Tierps kommun som arbetsgivare arbetar nästintill 150 unga som deltids- eller timanställda. Arbetsförmedlingens statistik visar samtidigt på att merparten av dessa inte söker sig till Arbetsförmedlingen, enbart ett trettiotal unga deltidsanställda eller timanställda är inskrivna. Att majoriteten väljer att inte skriva in sig vid Arbetsförmedlingen kan indikera att de inte själva betraktar sig som delvis arbetslösa och att de därmed är nöjda med den omfattning de för tillfället arbetar. Huruvida de unga deltids- och timanställda inom kommunen kombinerar det kommunala arbetet med annat arbete eller studier, framgår inte av kartläggningen.

Sammanfattningsvis kan det konstateras att kartläggningen visar på en stor grupp unga, omkring 550 personer, som varken studerar, arbetar eller arbetar med deltids- eller timanställning.

Vilket behov av stöd behöver då dessa unga för att komma ut i studier eller arbete? Fokusgruppens deltagare framförde att utbildning, närhet till arbete, kontaktnät, motivation och ork är förutsättningar för arbete eller fortsatta studier. Detta innebär att det omvända; ofullständig utbildning, få arbetstillfällen, litet kontaktnät, brist på motivation och brist på energi – är hinder som unga behöver riva ner, med eller utan hjälp från samhällets aktörer.

Både skola, socialtjänst och Arbetsförmedling står idag inför stora utmaningar och hög ungdomsarbetslöshet. Åtgärder behöver därför ses över för att bryta den trend som de senaste årens uppgifter indikerar. Att deltagare vid kommunens sysselsättningsåtgärd är nöjda visar förhoppningsvis att socialtjänstens åtgärder är på rätt spår, huruvida deltagarna kommer ut i studier eller arbete kvarstår dock att se.